

Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämishankkeet 2007

Turvallisuuskulttuurit yhteiskunnan muutoksessa

Markku Haranne

Etelä-Suomen lääninhallitus

Tutkimusongelma

- **Millaisia haasteita ja edellytyksiä yhteiskunnan nopea ja monimuotoinen muutos antaa turvallisuuskulttuurin kehittämiseksi ja pelastustoimelle tietojen, arvojen ja toiminnan tasoilla?**

Taustalla muutos

- megatrendejä: tiedon kumulaatio, teknologiariippuvuus, tietotekniikka, (viestinnän, kulttuurin, talouden) globalisaatio, ”maailmankylä”, ympäristö
- Suomi: ikääntyminen, maassamuutto, maahanmuutto, työ/vapaa-aika, hallinnon roolin lasku, ideologinen sitoutuminen, markkinatalous, yhtenäiskulttuurin loppu...

Turvallisuuskulttuuri?

- **Empiirinen määritelmä tässä = turvallisuuden tieto-, uskomus- ja käyttäytymisjärjestelmä yksilön, ryhmien ja yhteiskunnan tasoilla.**
- **Turvallisuuskulttuurien muutos ja eriytyminen? ”Alakulttuureja”?**

Tutkimuksen näkökulma

- **käyttäytymis- ja yhteiskuntatieteellinen**
- **soveltavaa tietoa etsivä**
- **aineistona tilastot, haastattelut, kyselyt**
- **horisontti 2–3 vaalikautta = v. 2015– 20**
- **alkuasetelma laaja, työssä tarkentuva**

Tutkimuksen aikataulu

- kesä 07: kirjallisuutta, täsmennystä ja kansainvälisiä yhteyksiä
- syksy 07: empiiristen aineistojen tiedustelua ja hankintavalmistelua
- kevät 08: haastattelu- ja kyselyvaiheita
- syksy 08: analyysia, raportin laadintaa
- 10 kk:n päätoiminen työ lähinnä v. 2008

Tutkimuksen aineistoja

- tulevaisuus- ja muutostutkimukset
- tilastolliset aineistot (esim. demografiset)
- selonteot ja suunnitelmat (YETTS jne.)
- mielipidetutkimukset (MTS, EVA...)
- uudet haastattelu- ja kyselytutkimukset väestöstä, päättäjistä, asiantuntijoista
 - myös yksilö- ja ryhmähaastattelut

Vaikuttaja-aineistot

- vertailu eri toimijoiden kesken ja suhteessa väestöön: kehitys, uhkakuvat, resurssit, painopisteet, ratkaisut, vastuut
- päättäjiä esim.: EK:n hallintovaliokunta, pelastuslautakunnat, virkamiesjohto
- asiantuntijoita esim.: Pelastus- Poliisiopiston, MPKK:n opettajat / oppilaat
- vertailuryhmä esim. VPK-aktiivit

Tutkimusote-esimerkki

- **uhkien todellisuus ja mielikuvat yksilön ja yhteisöjen tasolla?**
- käsitys riskeistä, torjunnasta, vastuusta, omista toimista, vastuu muista; riskinottovalmius; mielikuvat arvojen muutoksesta
- aineistohankinta: (valmiit ja uudet) surveyt, ryhmä- ja syvähaastattelut
- jakona mm.: ikä- ja sosiaaliryhmät, sukupuoli; myös maahanmuuttajat, syrjäytyneet (?)
- esim. tulevaisuuden turvallisuus –kysymykset: naiset – miehet , aikaulottuvuus

Yhteistyökumppaneita?

- yliopistot ja korkeakoulut (HY, MPKK...)
- Pelastusopisto (ja Poliisiopisto)
- SPEK, pelastusliitot
- Räddningsverket ja muut ulkomaiset tahot

Vastauksia mihin?

- turvallisuuskulttuurin kriittiset aiheet päättäjien, asiantuntijoiden ja eri toimialojen mukaan
- turvallisuuskulttuurimme omaleimaisuus
- väestön näkemykset turvallisuushista ja toimintatarpeista: turvallisuuskulttuurien moninaisuusyhtenäisyys, eriytyminen, ”alakulttuurit”, väestöryhmien erot?
- riskiryhmien turvallisuusnäkemykset
- turvallisuusvalistuksen riittävyys
- ennakoiva vai sopeutuva kehittäminen?